

**О'ЗБЕКИСТОН RESPUBLIKASI EKOLOGIYA VA ATROF-MUHITNI MUHOFAZA QILISH
DAVLAT QO'MITASI
NAVOIY VILOYATI EKOLOGIYA VA ATROF-MUHITNI MUHOFAZA QILISH
BOSHQARMASI**

210100 Navoiy sh, S.Ayniy ko'chasi 27-uy, tel: 79-220-61-65, faks:79-220-61-69
elektron manzil: navoiy@uznature.uz, ekoekspert-navoiy @uznature.uz

Давлат экологик экспертизаси ХУЛОСАСИ

Жойлашган жойи:	Кармана туман
Буюртмачи:	"NAVOIY ISSIQLIK ELEKTR STANSIYASI" АЖ
ИНН	200850647
Тоифа:	III тоифа ЎзРес ВМ №541 7.09.2020 й.
Ишлаб чиқувчи:	"ECO PROM PROEKT" МЧЖ
Эксперт:	А.Ахатов

Ташкилот: "NAVOIY ISSIQLIK ELEKTR STANSIYASI" АЖ

Раҳбар: Қ.Ғаниев

Навоий вилояти Кармана туман ҳудудида "Навоий-4 ГТСдан (ПК 0,0дан ПК 8,9 гача) "NAVOIY IES" АЖга бўлган 8,9 км.ли 3-тармоқ ер ости газ қувурлари қурилиши атроф муҳитга таъсири тўғрисидаги ариза лойиҳаси.

Давлат экологик экспертиза марказига тақдим этилган атроф муҳитга таъсири тўғрисида ариза лойиҳасига қўра танланган ер майдонида 8,9 км.ли 3-тармоқ ер ости газ қувурлари қурилиши режалаштирилмоқда.

Танланаётган ер майдони Навоий вилояти Кармана тумани Янги ариқ, Уйрот ва Дўрмон МФЙ ҳудудидаги қишлоқ хўжалигида фойдаланилмайдиган ерларда бўлиб, қуйидагича чегараланади: шимолдан – газ қувури билан, шарқ - газ қувури билан, жануб - очик майдон 300 метр масофада Тошкент Бухоро темир йўли билан, ғарбдан - Навоий-4 ГТС билан чегарадош.

"Навоий-4 ГТСдан (ПК 0,0дан ПК 8,9гача) "NAVOIY IES" АЖга бўлган 8,9км.ли 3-тармоқ ер ости газ қувурлари қурилишидан мақсад, қурилиши лойиҳалаштириладиган 3 ва 4-Буғ газ турбинли қурилмаларини (паро-газотурбинной установки (ПГУ)) табиий газ билан таъминлашдан иборат.

Ер ости газ қувурлари қурилиши учун Навоий вилояти Кармана туман Янги ариқ, Уйрот ва Дўрмон МФЙ ҳудудидаги қишлоқ хўжалигида фойдаланилмайдиган 17,8 га яъни 178000,0 метр кв ер майдони ажратилиб, шундан,қурилиш ишлари ажратилган майдон бўйлаб амалга оширилади.

Қурилиш ишлари олиб бориладиган ер майдонидаги унумдор қатлам 0,3 метр чуқурликда қазиб олинди, қазиб олинган унумдор тупроқ вақтинча қурилишдан ҳоли жойда сақланади. Қурилиш ишлари тугагандан сўнг тупроқнинг бир қисми ободонлаштириш мақсадида, бир қисми қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштириладиган майдонларга чиқарилади.

Энг яқин аҳоли уй-жойлари шимол томонда 4500 метр узоқликда Маликрабод қургони жойлашган.

Ер ости газ қувурлари қурилиши мулжалланаётган ҳудуднинг ер ости суви сатҳи 12-15 метрни ташкил этиб, муҳандислик тармоқларидан чиқадиган сув ҳисобига кўтарилиши мумкин.

Ер ости газ қувурлари қурилиши мулжалланаётган ҳудуднинг ер майдони «қумлоқ» тупроқ турига мансуб бўлиб, илгари қурилиш ишлари олиб борилмаган.

Ер ости газ қувурлари қурилиши мулжалланаётган ер майдони жойига бориб қўрилганда дарахтлар мавжуд эмаслиги аниқланди.

Ер ости газ қувурлари қурилиши лойиҳа ҳужжатларига асосан қуйидаги тартибда олиб борилади:

"Навоий-4 ГТС" нинг мавжуд Дш-720 мм жўмрагидан уланади ва уланиш нуктасида махсус газ ҳисоблагич ўрнатилиб, Дш-1020 мм металл қувурлар орқали 8,9 км масофага (ПК 8,9) гача тортиб келинади.

ПК 8,9 нуктадан лойиҳалаштириладиган газ қувурига уланиб "NAVOIY IES" АЖ ҳудудига чегара олиб борилади.

Ер ости газ қувурларининг асосий техник таснифи: газ қувури диаметри - 1020 мм, қувур девори қалинлиги -10 мм, босими - 12 кгс/сметр кв, узунлиги - 8900 м, газ қувурига ўрнатиладиган - жўмрақлар сони ва шартли диаметри - 1 та Дш-720 мм, 1 та Дш-1020 мм, газ қувурининг газ етказиб бериш қуввати - 240 минг. Метр ку/соат.

Ўтказиладиган газ қувурлари ер остидан траншея қазилиб, 0,8 метр чуқурликдан диаметри 1020x10мм бўлган металл қувурлар ўтказилади ва қувурларнинг ҳар бирининг узунлиги 10 метрни ташкил этади. Қувурларни бир бирига улашда электр ёйли пайвандлаш жиҳозларидан фойдаланилади.

Ўтказиладиган газ қувури ПК 8,8 ПК 8,9 нукталари оралиғида Навоий -2 ГТСдан "NAVOIY IES" АЖга боровчи 720мм газ қувури билан кесишади.

Газ қувурлари кесишган жойида Навоий -2 ГТСдан "NAVOIY IES" АЖга боровчи 720 мм газ қувури остидан ўтказилади.

Лойиҳа бўйича ишлар 120 кун давом этади.

Газ қувурлари қурилиши ва тармоқ ишга тушгандан кейинги иш фаолияти давомида атмосфера ҳавосига 3 та яъни 2 та вақтинчалик ва 1 та доимий салбий таъсир кўрсатувчи манбалар мавжуд бўлиб, улардан атмосфера ҳавосига 8 турдаги 264,54118 тонна/йил миқдорида ифлослантирувчи моддалар ҳосил бўлади.

Атмосфера ҳавосига 3 та яъни 2 та вақтинчалик ва 1 та доимий салбий таъсир кўрсатувчи манбалар мавжуд бўлиб, улардан атмосфера ҳавосига 8 турдаги 264,54118 тонна/йил миқдорида ифлослантирувчи моддалар чиқарилади. Улардан метан - 252,8862 т/йил, метана ва этиленнинг йиғиндиси - 9,2559 т/йил, пропан ва пропиленнинг йиғиндиси - 1,7592 т/йил, бутан - 0,4601 т/йил, пентан - 0,1353 т/йил, одорант СПМ (смесь природных меркаптанов) - 0,0433 т/йил, темир оксиди - 0,00101 т/йил, марганец оксиди - 0,00017 т/йил ҳисобланади.

Қурилиш ишлари олиб борилаётган ишчи ходимлардан 0,10 тонна чиқинди ҳосил бўлади ҳамда туман чиқиндихонасига чиқарилади.

“УЗТРАНСГАЗ” АК нинг маълумотиغا асосан газ қувурларининг ички қисмини тозалаш жараёнида 0,25 тонна/йил миқдорида шлам ҳосил бўлади ва вақтинчалик махсус идишда сақланиб, “Барно хусусий корхонаси билан тузилган 05.02.2021 йилдаги 5/083-сонли шартномага асосан, чиқиндихонага жойлаштирилади.

Қаттиқ маиший чиқиндиларни жойлаштириш бўйича “Stimul-Navoiy” МЧЖ билан 17.03.2021 йилда 212-сонли шартнома имзоланган.

Ичимлик суви ишчи ходимлар учун 18,0 метр куб/йил миқдорида ташиб келтирилади.

Ифлослантирувчи моддаларнинг атмосфера ҳавосида тарқалишини ҳисоблашда универсал «Радуга» дастури орқали амалга оширилган.

Олинган дастлабки ҳисоблаш натижаларига кўра, чиқарилма манбаларнинг атмосфера ҳавосига, ифлослантирувчи моддаларнинг концентрацияси ҳудуд чегараси ер юзаси қатламидаги максималл улушлари белгиланган квотадан ошмаганлиги аниқланди.

Ҳосил қилинган оқовалар кам миқдорда ва зарарсиз бўлганлиги сабабли, ободонлаштириш ерларини суғоришга ишлатилади.

Иш фаолияти давомида 0,10 т/йил миқдорида маиший-хўжалик чиқиндилари ҳосил бўлади.

Лойиҳада ҳосил бўладиган маиший-хўжалик чиқиндиларини жойлаштириш учун коммунал хўжалиги билан шартнома тузилиши, иккиламчи хом ашё қабул қилиш шаҳобчаларига топширилиши, техника ва ёнғин хавфсизлиги чоралари кўрилиши келгусида қилинадиган тадбирлар сифатида кўрсатилмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2020 йил 7 сентябрдаги 541-сонли қарорига мувофиқ, ушбу фаолият тури III тоифага кирувчи корхоналар рўйхатида қиради. Қарорнинг 47-бандига мувофиқ, Давлат экологик экспертизаси томонидан берилган пайтдан бошлаб уч йил давомида амалга оширилмаса, ушбу хулоса юридик кучга эга бўлмайди. Ушбу ҳолда давлат экологик экспертизаси хулосаси илгари бундай хулосани берган Давлат экология ва атроф муҳитни муҳофаза қилиш бошқармаси томонидан қайта кўриб чиқилади.

Навоий вилояти Кармана туман ҳудудида “Навоий-4 ГТСдан (ПК 0,0дан ПК 8,9 гача) “NAVOIY IES” АЖга бўлган 8,9 км.ли 3-тармоқ ер ости газ қувурлари қурилиши атроф муҳитга таъсири тўғрисидаги баёнот лойиҳасига ижобий хулоса беради.

Мазкур лойиҳани рўёбга чиқариш тўғрисидаги Давлат экологик экспертиза марказининг хулосаси қонунчиликда ўрнатилган, олиниши зарур бўлган рухсат берувчи хужжатларнинг ўрнини босмайди ва бекор қилмайди.

“Навоий-4 ГТСдан (ПК 0,0дан ПК 8,9 гача) “NAVOIY IES” АЖга бўлган 8,9 км.ли 3-тармоқ ер ости газ қувурлари тортилиши ишлари қисқа муддат мобайнида бажарилиши ва турғун ифлослантирувчи манбалар мавжуд эмаслигини инобатга олиб, атроф муҳитга таъсирини баҳолаш лойиҳасини навбатдаги босқичи "Экологик оқибатлар тўғрисидаги ариза" лойиҳасини ишлаб чиқиш талаб этилмайди.

Кармана туман экология ва атроф муҳитни муҳофаза қилиш инспекцияси бошлиғи Ф.Ниязовга экологик хулосада кўрсатилган кўйидаги талаб ва тадбирларни бажарилишини:

- тупроқнинг унумдор қатлами қазиб олинишини;
- газ қувурларини тозалаш жараёнида ҳосил бўладиган шлам ва қаттиқ маиший чиқиндиларни тегишли жойларга жойлаштирилишини;
- ер ости газ қувурлари қурилиб, тармоқ ишга тушгандан кейин қурилиш ишлари олиб борилган ер майдонини рекултивация қилиш яъни ободонлаштириш ишларини назоратга олиш юклатилади.

Баж: А.Ахатов

тел: 79 220 61 81

Хулоса рақами 312/2021

Хулоса санаси 27.04.2021

Текшириш учун

